

Polityka Senioralna w dokumentach strategicznych gminy Leśna

Strategia Rozwoju Gminy Leśna na lata 2014 - 2025

Temat starzejącego się społeczeństwa poruszony został w rozdziale pn. Sfera społeczna. Jak wynika z informacji zawartej w Strategii... na dzień 31 grudnia 2013 roku gminę Leśna zamieszkiwało 10325 osób.

Analiza liczby ludności gminy w latach 2002 - 2012 wskazuje na powolny spadek liczby mieszkańców. Ogółem, na przestrzeni ww. lat liczba ludności gminy zmniejszyła się o 271 osób, tj. o 2,5%.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku gminę Leśna zamieszkiwało 9384 osób. Natomiast analiza liczby ludności gminy w latach 2013 - 2022 wskazuje na znaczne przyspieszenie spadku liczby mieszkańców. Ogółem, na przestrzeni ww. lat liczba ludności gminy zmniejszyła się o 941 osób, tj. o 9,11 %.

W 2012 roku w gminie Leśna zmarło 105 mieszkańców, a urodziło się 109 dzieci. Sytuacja w roku 2022 wygląda diametralnie inaczej. Zmarło 141 mieszkańców, a urodziło się tylko 55 dzieci. Tak duża różnica pomiędzy zgonami a narodzinami utrzymuje się od 2020 roku (2020: odpowiednio 133 / 86; 2021: odpowiednio 121 / 64).

W Strategii... wskazano również, że *„W gminie podejmowane są także działania mające na celu wsparcie osób/rodzin dotkniętych problemami społecznymi oraz przeciwdziałanie takim sytuacjom.”*.

Misję Gminy w tym obszarze sformułowano następująco: *„Samorząd gminy Leśna dba o godne życie seniorów oraz osób niepełnosprawnych, wspiera obywateli*

w przezwyciężaniu trudności życiowych oraz wzmacnia kondycję rodziny, otaczając szczególną troską dzieci i młodzież”.

Misja ta jest realizowana przez wyznaczone cele strategiczne i operacyjne, m.in.:

3. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia osób starszych:

3.1. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu ludzi starszych.

3.2. Pomoc seniorom wymagającym opieki.

Wśród celów strategicznych wsparcie seniorów możemy znaleźć np. w celu operacyjnym: 1.2. Budowa i rozwój produktów turystycznych: 1. Wsparcie budowy produktów turystycznych w ramach Gminnej Rady Pożytku Publicznego (turystyka wiejska, kwalifikowana, kulturowa, w tym impreza Poławianie pereł, turystyka biznesowa w oparciu o agroturystykę, turystyka grupowa: seniorzy 50+); 4.1. Wsparcie aktywności społecznej poprzez wsparcie działalności organizacji pozarządowych: Wsparcie realizacji zadań publicznych przez NGO; 4.2. Wykorzystanie mechanizmów ekonomii społecznej: 1. Wykorzystanie aktywnych form reintegracji społecznej (kluby, centra integracji społecznej) w oparciu o zewnętrzne finansowanie.

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Leśna na lata 2014 - 2025 (z perspektywą do roku 2029)

Częścią Aktualizacji Strategii... są Założenia do Planu adaptacji do zmian klimatu dla gminy Leśna. Realizacja wyznaczonych w tym dokumencie celów i zadań powinna skutkować ochroną ludzi i środowiska przed skutkami zmian klimatu. Wśród działań adaptacyjnych znalazł się m.in. „Rozwój usług służby zdrowia z uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie upałów”. Działanie to skierowane jest głównie do osób starszych, bardziej wrażliwych na wysokie temperatury powietrza.

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy Leśna na lata 2015-2025

Jedna z misji wyszczególnionych w Strategii integracji..., występująca również w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna na lata 2009 - 2013 oraz wcześniej przytoczona w Strategii rozwoju Gminy Leśna na lata 2014 - 2025, stanowi: *„Samorząd gminy Leśna dba o godne życie seniorów oraz osób niepełnosprawnych, wspiera obywateli w przezwyciężaniu trudności życiowych oraz wzmacnia kondycję rodziny, otaczając szczególną troską dzieci i młodzież. W niedalekiej przyszłości znaczna grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową, a tym samym zasili grono seniorów. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług wzmacniających i wspierających.”.*

Dostosowanie do potrzeb seniorów powinno być realizowane przez:
Cel strategiczny: 3. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia osób starszych:
Cele operacyjne: 1. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu ludzi starszych. 2. Pomoc seniorom wymagającym opieki.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2: 1. Systematyczny monitoring i analiza potrzeb mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. 2. Rozwijanie systemu pomocy seniorom w ich środowisku zamieszkania, m.in. poprzez organizację Domu Dziennego Pobytu. 3. Doradztwo i zachęcanie do rozwoju małych form pomocy dla osób starych, takich, jak dzienne ośrodki wsparcia. 4. Szkolenie profesjonalnych kadr zajmujących się opieką środowiskową. 5. Współpraca z jednostkami ochrony zdrowia w zakresie rozszerzenia oferty pielęgnacyjno-opiekuńczej. 6. Zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji programów na rzecz osób starszych. 7. Aktywizacja osób przechodzących na emeryturę - tworzenie warunków uczestnictwa tych osób w kulturze i wypoczynku.

Sołeckie strategie rozwoju

Wolimierz

W analizie SWOT wskazano wśród słabych stron: „Brak organizacji zrzeszających seniorów i młodzież”

Jako odpowiedź na ten problem, w Programie długoterminowym rozwoju wsi na lata 2021 - 2028, wskazano do osiągnięcia Cel: Wzrost aktywności i integracji mieszkańców, który może zostać osiągnięty przez projekty: Cykliczne okolicznościowe paczki dla seniorów i dzieci; Powołanie Klubu seniora - wymiana międzypokoleniowa i projekty senioralne

Świecie

Jako jeden z zasobów wsi wskazano aktywność sołectwa (imprezy i wydarzenia cykliczne, działalność edukacyjną, działania na rzecz wsi) realizowaną np. poprzez zajęcia fizyczne (ZUMBA, pilates, ćwiczenia dla seniorów). Mieszkańcy wsi jako jedną z form integracji zaproponowali spotkania dla seniorów.

Kościełniki Średnie

W Programie długoterminowym rozwoju wsi na lata 2021 - 2028, wskazano do osiągnięcia Cel: Podniesienie poziomu integracji mieszkańców, który może zostać osiągnięty przez projekt: Organizacja klubu seniora (zawiązanie grupy, zajęcia i spotkania tematyczne, wycieczki, warsztaty itp.)

Miłoszów

Jako jeden z zasobów wsi wskazano Infrastrukturę społeczną - miejsce rekreacji: Plac seniora z ławeczkami i stołem.

W analizie SWOT wskazano wśród słabych stron: „Wieś nie posiada ofert spędzania wolnego czasu dla najmłodszych i seniorów” oraz „Przewaga seniorów”.

Jako odpowiedź na ten problem, w Programie długoterminowym rozwoju wsi na lata 2021 - 2028, wskazano do osiągnięcia Cel: Rozbudowa infrastruktury społecznej: Budowa parku seniora (wiata, ławki, stojaki rowerowe mały warsztat rowerowy, tablice, mapki; poprawa poziomu integracji i zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu; organizacja warsztatów dla seniorów; wsparcie i organizacja wyjazdów kulturalno-rekreacyjnych dla dzieci i dla seniorów.

Pobiedna

Jako jeden z zasobów wsi wskazano Związki i stowarzyszenia: Klub Seniora.

Smolnik

W Programie długoterminowym rozwoju wsi na lata 2021 - 2028, wskazano do osiągnięcia Cel: Zachowanie tradycji i historii wsi: Wspólne gotowanie juniorów i seniorów; Imprezy plenerowe, m.in. Dzień Dziecka, Powitanie lata, Dożynki gminne, Pożegnanie lata, Spotkania Sylwestrowe i karnawałowe, Złot samochodów m.in. starych zabytkowych, Towarzyskie Zawody Muchowe-(wędkarze), Festiwal Współczesnej Kultury Ludowej „Swojskie Granie i Śpiewanie”, Sąsiedzka wysprzedaż garażowa, Senioralia, Rękodzielnictwo, biesiady; Zwiększenie poziomu integracji mieszkańców i zaangażowania w sprawy wsi: Imprezy integracyjne „Junior - senior”

Szyszkowa

W analizie SWOT wskazano wśród słabych stron: „Mała aktywność seniorów”.

Jako odpowiedź na ten problem, w Programie długoterminowym rozwoju wsi na lata 2021 - 2028, wskazano do osiągnięcia Cel: Aktywizacja osób starszych: Organizacja zajęć dla seniorów np. joga dla dorosłych, podstawy samoobrony, biegówki, zajęcia kulturowo-filozoficzne

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego na lata 2020-2030, obejmująca swoim zasięgiem subregiony wałbrzyski i jeleniogórski (NUTS 3) Strategia Rozwoju Sudety 2030

Jedną z misji wyszczególnionych w Strategii Sudety 2030 jest *„Poprawa w zakresie funkcjonowania opieki społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.”*.

Wśród celów znajdują się postulaty poprawy dostępności do usług opieki społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

W obszarze opieki społecznej skupiono się na działaniach skierowanych do osób starszych: walka z wykluczeniem tej grupy społecznej, ale także postulaty budowy domów dziennego pobytu dla seniorów oraz domów opieki z wyspecjalizowanymi usługami dla osób starszych.

W projekcie Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego 2030 za jeden z celów strategicznych i operacyjnych uznano: „Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami”. Wśród przedsięwzięć strategicznych wspierających ten cel wskazano: Wspieranie systemu aktywizacji osób starszych oraz Realizowanie działań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

Wśród celów strategicznych, celów operacyjnych oraz przedsięwzięć strategicznych w Strategii Rozwoju Sudety 2030, zbieżnych z ww. założeniami Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego 2030 wskazano: Cel strategiczny Terytorium bliżej obywateli: Cel operacyjny Rozwój infrastruktury i usług „srebrnego sektora” (dla osób starszych); Cel operacyjny Aktywizacja społeczna osób starszych; Cel operacyjny Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Niezależnie od istniejących obecnie zapisów w dokumentach strategicznych należy przyjąć, że nowo opracowywane dokumenty strategiczne jak i aktualizacja tych istniejących powinny mocno akcentować długofalową politykę senioralną.

W szczególności dokumenty te powinny aktywizować do wspólnego i skutecznego działania organy administracji publicznej wszystkich szczebli oraz inne organizacje i instytucje, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki godnego i zdrowego starzenia się.

Opracował:
Piotr Pawłowski
Starszy inspektor
ds. realizacji strategii rozwoju